



Broj 141. prosinac, 2024.

GLASNIK

Kotorvaroškog kraja

Čestit Božić i blagoslovljena
Nova 2025. godina.



Živjeti, kršćanski-što to znači?

*S ljubavlju i dobrotom
činiti u svijetu sve što nam je moguće,
ne kloniti se
odgovornosti,
s mirnoćom podnositi
svoju nesavršenost,
živjeti ispunjen povjerenjem
u Božje milosrđe.*

*Gospodine, daj nam mudrosti i snagu
da u svom krugu djelovanja
činimo sve što možemo,
da zbog neuspjeha
ne očajavamo,
da ostanemo mirni,
poznavajući tvoju milost.*

Anette Feigs

Izdavač:

***Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš***

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

***Redakcija: Viktorija Barišić, Luca Koroman, fra
Juro Aščić, fra Zoran Mandić, fra Anto
Šimunović, fra Petar Karajica, fra Marko
Bandalo, fra Stipo Marčinković***

Glavni urednik: Fra Zoran Mandić

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Tiraž: 250 primjeraka

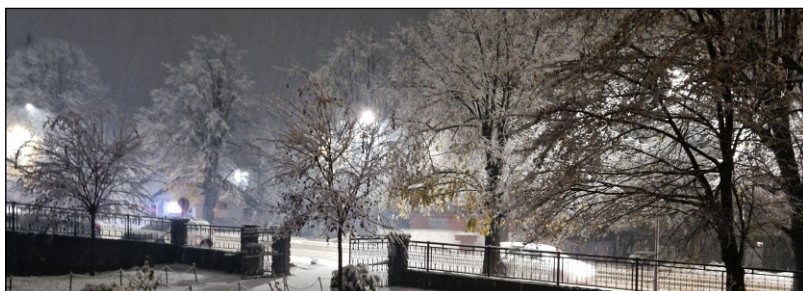
***Tiska: "JU Centar za kulturu, sport i
informiranje" Kotor Varoš***

CIJENA: 3 KM



Božićna čestitka

Uvijek je lijepo susresti drage osobe pogotovo ako ih nismo dugo vidjeli. U tom susretu pitamo jedni druge za zdravlje, posao, obitelj, prijatelje, hvalimo izgled jedni drugima i sl. Nakon toga susreta hvalimo se drugim ljudima kako smo susreli određene osobe. Takvi susreti nas dižu iz naše svakodnevnice i daju nam određeno zadovoljstvo i sreću, pogotovo ako su susreti s nama dragim osobama.



Dolazi nam vrijeme koje svi tako rado iščekujemo, vrijeme Božića. To je za sve nas najljepše i najsigurnije vrijeme, pogotovo ako se sjetimo svoga djetinjstva. Da bi došli do Božićnog vremena trebamo proći kroz vrijeme pripreve u Došašće. U Došašću idemo na sv. Mise Zornice, ispovijedamo se, kupujemo raznorazne stvari, planiramo slobodne dane ili godišnji i tako dolazimo do Božića u čijem vremenu smo nekako sretniji i više ispunjeni. Ulaskom u božićno vrijeme zaboravljamo na raznorazne krize koje su nas zahvatile.

Tada susrećemo opet drage nam osobe, idemo jedni drugima čestitati Božić i imendane. Planiramo se susresti s prijateljima ili „ekipom“ za doček Nove godine. Opet susrećemo poznanike, prijatelje, rodbinu ili sklapamo nova prijateljstva.

U Božićnom vremenu koje je pred nama pokušajmo susresti se s ljudima na koje smo zaboravili, kao što su bolesni i nemoćni, siromašni i odbačeni. Pokušajmo njih susresti i dati im novu nadu pomažući im, ako nikako drugačije, onda riječima utjehe i susretom.

Ne zaboravimo susresti se i sa sobom i malenim Isusom u svome srcu i potražiti Ga i u drugim ljudima!

Čestit Božić i blagoslovljenu Novu 2025. godinu žele Vam vaši fratri!

O našem Glasniku

Glas mladih naše župe a kasnije i cijeloga kotorvaroškoga kraja bio je jedan od prvih župnih glasila na području naše domovine i na to smo uistinu ponosni, a kasnije su osnovani mnogi drugi diljem Bosne i Hercegovine. Pokrenut 1. prosinca 1999. godine sa željom da se mladima pruži prilika da izražavaju svoje ideje i tako stvaraju uvjete za kreativno druženje, a također da pružimo najosnovnije informacije iz našega porušenog i od nekih otpisanog, prodanog ili zamijenjenog rodnog kraja. U to vrijeme u našem gradu nije bilo gotovo nikakvih sadržaja koji bi privukli mlade ili one koji su još uvijek gajili makar i potajnu nadu u moguću povratak, boravak ili slavljenje svetkovina i blagdana u rodnom kraju. Ni slutili nismo da će

ovaj list pobuditi toliko zanimanja kod čitatelja svih dobnih skupina, a to nas potiče da ga i dalje izdajemo. Ljudi koji su ovdje nekad živjeli, prihvatili su naš list kao vezu s rodnim krajem i počeli se javljati svojim prilozima i sugestijama. Bilo im je zanimljivo doznati informacije o povratnicima, događanjima u rodnom gradu, a imali su priliku i sami se predstaviti. Konceptcija lista mijenjala se prema njihovim idejama, a naklada je postupno rasla. U međuvremenu smo promijenili naziv Glas mladih u Glasnik kotorvaroškoga kraja. Smatrali smo da smo postali malo „ozbiljniji“, jer kotorvaroški kraj obuhvaća sve tri župe, a o svakoj župi smo s vremena na vrijeme pisali.

Kroz ovih 140 brojeva pisali smo većinom o



lijepim događajima i stvarima. O tužnim i negativnima možemo naći u svim dnevnim novinama i člancima koji nas danas tako uspješno bombardiraju sa svih strana svijeta. Iz ovog dokumenta tj. pisane kronike mogle su se doznati sve bitne informacije o povratnicima, bitna pitanja vezana za ostvarenje prava za povrat imovine, uključivanje u obnovu, vijesti iz župe, različite zanimljivosti iz cijeloga svijeta i druge informacije. Posebno smo se trudili, svima ponuditi što više slika i fotografija koje govore više od samoga teksta i ostavljaju dublji trag u našem sjećanju.

Drago nam je da neki a možda i mnogi naši ljudi imaju veliki broj ili sve brojeve našega Glasnika u svojim kućama i obiteljskim knjižnicama tako da s vremena na vrijeme mogu pogledati što i kako je nekada bilo i kako se radilo, koga više nema, kakvi smo tek nedavno bili, a to svakako nije za odbaciti ili zaboraviti. Napominjem također, da smo među prvim otvorili web stranicu našega kraja. To je bio pionirski ali veliki korak izlaženja u javnost tj. eter i tako smo se približili velikom broju naših rođaka, prijatelja, susjeda, znanaca i mnogih drugih. Na taj smo način dali mogućnost svima da, preko pisama gostiju i komentara, pokažu i iskažu svoje mišljenje, osjećaje, sumnje, tuge, žalosti, informacije o sebi i svojim. To je jedna od najbolje ažuriranih stranica koje su gotovo svakodnevno, zahvaljujući velikom radu i različitih fotografa amatera većinom naših fratara, gotovo brzinom svjetlosti dolazile i u najudaljenije krajeve Europe, pa i cijeloga svijeta. Bio je to velik korak, uspjeh, trud i napor koji se svakako isplatio i sve nas obogatio.

To svakako treba znati poštovati i vrednovati! Radovali smo se odrastanju naših mladih, svim mogućim tečajevima, hodočašćima i projektima koje smo zajedno provodili, njihovom zaposlenju, njihovim uspjesima, tugovali kad smo izgubili našu Jelicu, naše svećenike fra Matu Sarafa, fra Matu Pranjića, fra Ivana Franjića, fra Marka Kovačića, fra Juru Stipića, fra Stipu Karajicu, našu suradnicu i prijateljicu Ankicu Paponja. Držali smo se i držimo oneizreke da "ono što se ne zapiše nije se ni dogodilo" pa iz tog razloga i dalje ostajemo kod želje da naš Glasnik živi, a razmišljamo i o uvođenju novih rubrika kako

bismo ga učinili još zanimljivijom i još više traženim. Ništa nije ljepše nego kad nam dođu vjernici iz daleka pa traže naše novine. Često je msgr. biskup Franjo Komarica znao fra Peri i pred većim auditorijem govoriti da je to najljepše što ima u našoj banjalučkoj biskupiji i to nas je još više obvezivalo da nastavimo hrabro i ozbiljno na započetom poslu koji iziskuje puno vremena, strpljivosti, rada i truda što će tek kasnije donijeti konkretne plodove.

S razlogom možemo biti ponosni jer smo kroz ovih nepunih 25 godina pokazali da imamo nešto svoje i da smo prvi tisak koji je poslije rata izašao u BiH a što je najvažnije koji je i dalje opstao.

Sada, kada se podsjetimo koliko smo toga prošli, kad otvorimo neke stranice Glasnika; kad se podsjetimo o čemu smo sve pisali od otvaranja ureda Caritasa kroz koji su prošli mnogu mladi i odrasli iz našeg grada, gdje su vršena mnogobrojna doškolovavanja, održani razni tečajevi, seminari, koga smo sve ugostili, od susreta Kapitula na Rogožinama, susreta Frame, održanih mladih misa, prvih odlazaka sv. Ivi naših hodočasnika, ne možemo sve ni spomenuti.

Nadamo se da će tako biti i ubuduće. Zato nam nemojte zamjeriti ako nam nekad Glasnik bude „tanji“ s informacijama. Mi računamo i na vas sve. Lijepo je pročitati i saznati o našim župljanima i svim sugrađanima cijele kotorvaroške kotline rasutim po cijelom svijetu o njihovu uspjehu, kao o Mateju Kovačiću, Luciji Karajica, Matanoviću, Topaloviću, braći Grgić, i mnogim drugim. Ovim vas putem srdačno pozivamo da nam se javite, pišite o uspjehu naših župljana, vaših prijatelja, rođaka, susjeda, zabilježimo to, ponosimo se jer imamo razloga biti ponosni.

Sve radimo sami, a razlog je oskudica: veoma je teško u ovo vrijeme obnove izdvajati sredstva za list koji besplatno dijelimo i šaljemo na različite adrese diljem Bosne i Hercegovine, Hrvatske i drugih zemalja. Najveća su vrijednost do sada objavljeni brojevi ovoga lista. Ističemo da sve radimo volonterski i s ljubavlju za koristi svih ljudi našega rodnoga kraja i dobronamjernih poznanika I prijatelja.

Redakcija



Svi Sveti i Dušni dan

Svetkovina Svih Svetih i Spomen svih vjernih mrtvih su posebni dani za nas kršćane.

Gospodin nas je obdario lijepim vremenom da možemo s punim dostojanstvom obići svoja groblja i pomoliti se za svoje pokojne.

Mise su započele 26.10. 2024. godine na grobljima u Zagrađu i Jakotini jer su tako vjernici tražili a u dane, petak i subotu (1. i 2. studenoga) na svim ostalim grobljima našega kotorvaroškoga kraja slavljene su sv. Mise za naše pokojne. Uz fra Zorana i fra Juru bio je prisutan i fra Pero Karajica. Na svetim Misama po grobljima okupio se veliki broj vjernika.

Za Svi svete i Dušni dan vjernici mole za duše svojih pokojnika, pale svijeće na grobovima, sudjeluju na svetoj misi, povezujući se tako svojim molitvama s njima.

Neki su bili na više grobalja na Misama, ali isto tako neki su obišli svoja groblja a da nisu uspjeli zbog svojih vlastitih zauzeća i termina sudjelovati na Misama.

Skoro na svim grobljima bila je organizirana okrepa – užina za sve.

Groblja su bila lijepo uređena i očišćena što pokazuje pravi osjećaj za ono što nam je vrijedno i sveto. Svima koji se brinu za groblja i daju svoje priloge zahvaljujemo. Sada kada su nam groblja lijepo uređena, potrebno je to lijepo održavati.



Viki

Druženje žena



U četvrtak 20.11.2024. godine u župnom uredu u Kotor Varošu okupile su se žene iz našeg kotorvaroškoga kraja. Malo se zamezilo i malo opustilo. Lijepo je bilo vidjeti lica žena koje žive u Kotor Varošu i Vrbanjcima, bilo je priče, smijeha,

raznih anegdota. Poseban ugođaj dao je snijeg koji je padoo kao da nas je pozdravljao što smo se okupile. Zbog snijega neke žene nisu uspjele doći ali razumljivo, put je bio jako loš.

Dogovorile smo božićnu akciju, svake godine žene kotorvaroških župa pletu priglavke koje šaljemo u Caritas, pekara Tradicija na čelu s Borkom Juričević svake godine daruje kolače za Dom i Caritas. Žene kotorvaroških župa svih ovih godina pravile su kolače koje smo prodavali ali odlučili smo da je pametnije da sakupljamo novac na ime „kolača bez kolača“ i darujemo u Kruh svetog Ante u našoj župi jer ima zbilja potrebitih.

U svakom slučaju hvala od srca ženama koje se uvijek odazivaju i koje su uvijek spremne za bilo koju akciju.

Viki



Nova fasada na Crkvi u Orahovoj

Nakon velikih kiša i poplava po našoj Bosni, gdje naš put ostaje u dobrom stanju, krećemo u realizaciju obnove fasade na crkvi. Veliko srce koje su Orahovljani te prijatelji pokazali prilikom izgradnje puta, višestruko većim žarom odazivaju se i u ovoj akciji, a sve to sa ciljem očuvanja svetog mjesta naših predaka.

Sve započinjemo u dogovoru s našim svećenicima, te ekipom koju predvodi gosp. Marijan Miškić.

Pristup samoj sanaciji i odabiru ugrađenih materijala predvodi domaći sin gosp. Mato Lukić (vlasnik građevinske tvrtke s dugogodišnjim iskustvom) u dogovoru s gosp. Radenom Pavlovićem iz Obodnika (izvođač radova).

U cijeli projekt uključujemo naše mlade snage: ing. Mateja Lukića, stručnjaka za krovove Marina Miškića, te studenta krajobrazne arhitekture Lovru Čakarića.

1 4.08. se sastajemo u Orahovoj kod crkve, gdje se vrše mjerenja na osnovu kojih se sastavlja troškovnik za 300 m² fasade. Sredstva za obnovu prikupljali su: Marinko Pavić, Ivica Andrijević, Mato Lukić, Marijan Miškić, te Tadija Čakarić. Prije početka radova, poravnali smo zemlju oko crkve, te nasuli staze, da bih se mogla postaviti sama skela. U rujnu započinjemo radove na fasadi,

te zamjenu prozora i vrata na podrumu crkve. Prilikom kontinuiranog obilaska gradilišta od strane uključenih, dolazimo do zaključka da su potrebni novi slivnici, koje također uvrštavamo u projekt.

Sredinom listopada, na obljetnicu progona i stradanja kotorvaroških Hrvata, naša „ljepotica“ zasjala je u novom ruhu. Povodom obljetnice sudjelovali smo na polaganju vjenaca i Sv. Mise.

Isti dan skela sa crkve je bila uklonjena. Za radnike je pripremljen ručak, kojem su nazočili vlč. Marko Vidović, fra Mišo Sirovina, te naš župnik fra Juro Aščić, koji je blagoslovio sve prisutne i hranu. Na Dušni Dan se u molitvi okuplja dosad najveći broj protjeranih i raseljenih Orahovljana. Doživljaje i dojmove je teško opisati, ali se mogu usporediti s riječima pjesme „Dođi da vidiš, dođi da se diviš...“.

Sve više vjernika iz 3 kotorvaroške župe posjećuju Orahovu, a mi ćemo se i ubuduće potruditi da ih sve srdačno dočekamo.

Dolaze nam zimski i hladniji dani, a mi stvaramo nove planove za nadolazeću godinu. Uz Božju pomoć i povjerenje, zajedno ćemo svladati svaki izazov.

**Hvala vam svima!
Tadija Čakarić**



Mise zornice

Posebna pobožnost gaji se kroz mise zornice u svim našim župama. To su mise koje se slave u adventu u ranim jutarnjim satima u svitanje dana. Misa se ni po čemu ne razlikuje od nedjeljne. Većina onih koji krenu na zornice idu kroz sva četiri adventska tjedna. To je na neki način duhovna obnova. Mnogi se u to vrijeme ispovjeda, a bude puno i pričesti tijekom adventa. I mise zornice

imaju pokornički značaj, jer valja ustati vrlo rano da se stigne u crkvu.

U našoj crkvi svako jutro u 6,30 održavale su se mise zornice gdje se u prosjeku okupljalo oko dvadesetak župljana a poslije mise svi bi bili pozvan na kavu ili čaj u župni ured.

Viki



67. godina braka Ilije i Ljubice Petričević

U današnje vrijeme kada se svaki drugi brak raspada, proslaviti 67. obljetnicu zajedničkog života više je negoli vrijedno spomena, ali i divljenja.

Naši Kotorvarošani Ljubica i Ilija Petričević su ovih dana proslavili okruglo 67 godina braka. Ilija i Ljubica su u braku rodili pet kćeri, osmero unučadi i osmero praunučadi na koje su posebno ponosni.

U bračnom zajedništvu Ilija i Ljubica proživjeli su lijepo trenutke i životne kušnje. Da li im je bilo lako? Pa sigurno da nije. Bilo je i uspona i padova, i dobrih i loših životnih trenutaka, ali njih dvoje još uvijek su privrženi jedno drugome, vitalni, vedra duha i raspoloženi za šalu.

Nažalost ratni vjor ih je odveo iz Kotor

Varoša i svoj novi dom zasnovali su u Crikvenici.

Iliji i Ljubici želimo još puno godina zajedništva, zdrav, dug i miran život uz obilje Božjeg blagoslova.



Viki

Trapisti



Danas, 05.12.2024. godine smo u Banjoj Luci sudjelovali na otvorenju Muzejsko-galerijskog prostora u trapističkom samostanu "Marija Zvijezda". Domaćin ovog izuzetno važnog događanja za Hrvate i njihov identitet, ne samo na području Banja Luke nego i cijele BiH, bio je biskup banjolučki mons. Željko Majić.

Na svečanosti otvorenja, zajedno s ministricom kulture i medija Ninom Obuljen Koržinek, ministrom vanjskih i europskih poslova Gordanom Grličem Radmanom i državnim tajnikom SDU za Hrvate izvan RH Zvonkom Milasom te najvišim dužnosnicima dvaju BiH entiteta, sudjelovao je i predsjednik Vlade RH

Andrej Plenković. Svečanost otvaranja uveličali su i brojni župljani župe Trapisti te predstavnici Hrvata iz Banja Luke. Premijer Plenković je u prigodnom obraćanju poručio da je podrška Hrvatima izvan Hrvatske, a osobito Hrvatima kao konstitutivnom narodu u Bosni i Hercegovini, glavni prioritet njega osobno i Vlade RH. "Trapisti su neraskidiv dio identiteta ovoga kraja, koji je i kršćanski i katolički, ali i univerzalni i europski i hrvatski", istaknuo je predsjednik Vlade RH. Poručio je banjolučkom biskupu mons. Željku Majiću da ima veliku zadaću održati hrvatski narod na području Republike Srpske i drugdje u Bosni i Hercegovini.

"Mi ćemo vam kao hrvatska vlada u tim nastojanjima svesrdno pomagati, kao što smo i ovaj projekt proglasili od strateškoga interesa za Hrvate izvan Hrvatske i učiniti ćemo sve što je moguće da se i financiraju i realiziraju ovakvi projekti", istaknuo je premijer Plenković.

Ovaj drugi dolazak premijera Plenkovića u Banja Luku u nepunih osam mjeseci znak je velike podrške i potpore malobrojnima Hrvatima koji su ostali živjeti na ovim prostorima kao i svim onima koji su morali napustiti svoja ognjišta. To je snažna poruka da neće biti zaboravljeni niti prepušteni sami sebi.

Zoran Piličić



dr DAVOR PRANJIĆ - dopredsjednik RS



Da li biste nam se malo predstavili, malo biografije da čitatelji više saznaju o Vama?

Zovem se Davor Pranjić i dopredsjednik sam Republike Srpske iz reda hrvatskog naroda. Rođen sam 1994. godine u Sanskom Mostu, a po zanimanju sam liječnik, točnije specijalizant ortopedske kirurgije. Na mjesto dopredsjednika RS-a izabran sam na općim izborima 2022. godine i od tada sam fokusiran na rad i djelovanje u osiguravanju prava Hrvata u RS-u i promicanju povratka te gospodarskog razvoja naših krajeva.

Potpredsjednik ste RS, recite nam što mi Hrvati koji ovdje boravimo možemo očekivati od Vas ili pak oni koji se još nisu vratili, a o tome razmišljaju?

Kao dopredsjednik Republike Srpske, moj prioritet je biti na raspolaganju svim Hrvatima, kako onima koji ovdje žive, tako i onima koji razmišljaju o povratku. Svojim djelovanjem želim osnažiti vezu između našeg naroda i ključnih institucija, pružajući podršku u ostvarivanju prava, ekonomskim inicijativama te rješavanju problema na lokalnoj razini. Posebnu pozornost posvećujem poticanju gospodarskog razvoja kroz ulaganja u naše krajeve, uz očuvanje kulturne baštine i identiteta. Želim podržati mlade generacije u

obrazovanju i zapošljavanju, ali i osigurati brigu za starije sugrađane. Smatram da zajedničkim trudom možemo stvoriti uvjete za kvalitetniji život i održivi povratak u naše domove.

Tema mladih. Mlad ste čovjek, što vi savjetujete mladima, što biste im poručili s obzirom da u njima vlada veliko nezadovoljstvo?

Mladi su ključni čimbenik svakog društva, nositelji promjena i pokretači napretka. Ono što bih im poručio jest: Vaš glas je neizmerno važan, jer oblikuje budućnost naše zajednice. Savjetujem vam da ne odustajete od svojih snova i da ustrajete u namjeri da gradite svoje živote ovdje, na svojoj rodnoj grudi.

Vaša energija, ideje i sposobnosti prijeko su potrebni kako bismo zajedno stvarali bolje uvjete za život. Uključite se u društvene i gospodarske procese, jer samo aktivnim sudjelovanjem možete osigurati da vaš glas bude prepoznat i uvažan. Zajedno možemo graditi budućnost u kojoj će mladi rado ostajati, raditi i osnivati obitelji u svojoj domovini, ponosni na njezine vrijednosti i bogatstvo.

Mislite li da su naši ljudi sve više zabrinuti i sve više pesimisti kada je riječ o



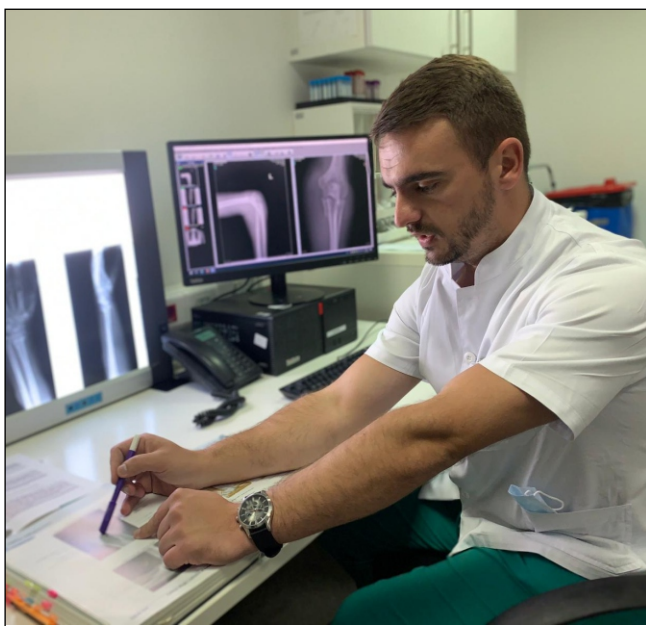
situaciji u BiH. Kako vi ocjenjujete to stanje i reagiranje građana BiH na sva ova događanja?

Razumijem osjećaj nesigurnosti i zabrinutosti kod naših građana zbog trenutnih izazova u Bosni i Hercegovini. Ipak, uvjeren sam da uz otvoren dijalog, međusobno razumijevanje i konkretne korake možemo mijenjati stanje na bolje. Budućnost naše zemlje ovisi o spremnosti svih nas da surađujemo i zajedno gradimo okruženje u kojem će vladati stabilnost, pravda i prilike za svakoga.

Umjesto pesimizma, trebamo se fokusirati na stvaranje uvjeta za gospodarski rast, bolju suradnju sa susjedima i implementaciju reformi koje će nas približiti europskim integracijama. Povjerenje građana možemo vratiti samo konkretnim djelima koja vode ka prosperitetu. Uz zajednički napor, vjerujem da možemo izgraditi Bosnu i Hercegovinu koja će biti mjesto dostojno života svih njezinih žitelja.

Što Vam je prioritet u radu?

Moj prioritet u radu je očuvanje prava i interesa Hrvata koji žive i djeluju na području Republike Srpske. Posebnu pažnju posvećujem mladim ljudima koji žele graditi svoju budućnost na ovom prostoru, jer upravo u njima vidim temelj opstanka i razvoja našeg naroda. Svjestan sam izazova s kojima se suočavaju, ali i njihovog potencijala da doprinesu jačanju naše zajednice kroz obrazovanje, rad i obiteljski život.



Radim na stvaranju uvjeta koji će omogućiti dostojanstven život, povratak, gospodarski razvoj te očuvanje kulturnog i nacionalnog identiteta. Kroz suradnju s institucijama i različitim organizacijama, nastojim povezati ljude, osigurati podršku te ojačati veze unutar naše zajednice kako bismo zajednički gradili bolju budućnost za sve nas. Svaki korak prema očuvanju i jačanju našeg naroda u RS-u smatram zajedničkim uspjehom.

Ima li nešto posebno na što ste ponosni u svom radu kao dopredsjednik RS-a?

S mjesecima koji prolaze, sve sam ponosniji na trud i predanost koje ulažem kako bih bio dostojan predstavnik hrvatskog naroda u Republici Srpskoj. Trudim se biti pouzdana poveznica između Hrvata u svim općinama ovog entiteta i izvršne te zakonodavne vlasti, uvijek spreman pomoći u okviru svojih ovlasti kako bih doprinio kvalitetnijem životu naših ljudi.

Ono što bih izdvojio je da smo posjetili gotovo sve zajednice i gradove u Republici Srpskoj gdje žive Hrvati, pokazujući time našu želju za povezivanjem, dijalogom i konkretnim radom na terenu, uvijek usmjerenim na dobrobit svakog pojedinca. Posebno sam ponosan na projekte poput podrške u stipendiranju studenata, opremanje informatičkog kabineta Katoličkog školskog centra u Banjoj Luci, sklapanje važnih sporazuma s institucijama poput sporazuma koji smo uspostavili s Osječko-baranjskom županijom te inicijative u visokom obrazovanju kroz sporazum o suradnji između Medicinskog fakulteta u Banjoj Luci i Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

Otvorena vrata svim studentima, sportašima, mladim talentima, udrugama i potrebitima dodatno me motiviraju i obvezuju na nastavak odgovornog rada za dobrobit naše zajednice. Ovi koraci predstavljaju temelj na kojem zajedno možemo graditi bolju budućnost za sve.

Mlad ste čovjek, radite izazovan posao, imate li vremena za liječenje ljudi, Kako se odnose kolege prema Vama?

Rekao bih da imam, iako je tempo današnjeg čovjeka ubrzan i nepredvidiv. Medicina je oduvijek bila moj poziv, a briga o ljudima nešto što me ispunjava i motivira. Uspješno balansiram dopredsjedničku i liječničku službu, unatoč



izazovima koje obje uloge donose. Kolege su vrlo pristupačne, razumljive i pružaju podršku u svakodnevnom radu. Svjestan sam da je liječnički posao iznimno zahtjevan i nosi sa sobom veliku odgovornost, baš kao i pozicija dopredsjednika, gdje se trudim brinuti o potrebama i interesima svog naroda. Unatoč tome, predanost i disciplina omogućuju mi da ispunim obje uloge na kvalitetan način.

Imate li vremena za sebe, svoju obitelj, dolazi Božić, kako ga i gdje proslavljate?

Božić je za mene vrijeme radosti, duhovnog mira i topline koje uvijek nastojim provesti u krugu svoje obitelji, okružen najmilijima. Obitelj je moje utočište, izvor ispunjenja i snage koja me motivira da ustrajem u svom radu i svakodnevnom izazovima. Ti posebni trenuci zajedništva podsjećaju me na prave životne vrijednosti i nadahnjuju me za sve što dolazi. Božić je prilika da s onima koje volim, a možda ne viđam onoliko koliko bih htio, podijelim ljubav, zahvalnost i vjeru u bolje sutra.

Bili ste aktivni član Frame u samostanu Petrićevac, hodočastili ste pješice sv. Ivi u Podmilačje i išli na razna hodočašća. Možete li nam malo prenijeti ta Vaša iskustva i što reći o tome danas mladima?

Frama Petrićevac za mene je bila i ostala nešto posebno - zajednica u kojoj sam odrastao, sazrijevao i stasao u vjeri. Frama mi je pružila neprocjenjivo iskustvo zajedništva, potaknula me na promišljanje o pravim životnim vrijednostima i oblikovala me kao osobu. Vjera je temelj mog života, smatram da je ona nešto bez čega čovjek ne može istinski postojati.

Hodočašća su za mene duboko osobna iskustva. Svake godine nastojim pješice hodočastiti sv. Ivi u Podmilačje. To je prilika ne samo da Bogu prinesem zahvalnost za sve blagoslove koje sam primio, već i da kroz taj put promišljam, tražim snagu i obnovim se duhovno.

Mladima bih poručio da se ne boje krenuti tim putem, jer vjera i zajedništvo donose mir, radost i snagu za suočavanje sa svakodnevnim izazovima.

Bili ste nekoliko puta u KV, susretali ste razne ljude, što mislite općenito o ljudima koji žive ovdje?

Uvijek sam se osjećao dobrodošlo kada sam boravio u Kotor Varoši. Ljudi koji ovdje žive odišu ljubaznošću, toplinom i iskrenim gostoprimstvom. Ono što me posebno impresionira jest njihova snaga i ustrajnost. Unatoč svim izazovima, pokazuju nevjerojatnu hrabrost i posvećenost ostanku na svojoj rodnoj grudi, boreći se za svoje obitelji i za dostojanstven život. Njihova marljivost i predanost primjer su svima nama kako se ljubav prema obitelji i zajednici pretače u svakodnevni trud i rad. Takva odlučnost i zajedništvo su vrijednosti koje zaista vrijedi cijeniti i podržavati.

Nešto za kraj

Za kraj, istaknuo bih da zajedništvo i ustrajnost nisu samo vrijednosti, već i temelj svakog uspjeha – kako u životu, tako i u društvu. Kada smo ujedinjeni i odlučni, možemo graditi snažniju zajednicu i osigurati da glas našeg naroda uvijek bude jasno i dostojanstveno zastupljen.

Hvala Vam što ste mi pružili priliku da podijelim svoja razmišljanja i iskustva i svako Vam dobro!

Razgovarala Viki





Kako mi slavimo Božić?

**Već se bliži vrijeme blago, već se bliži onaj čas...
Božić je blizu a gdje smo mi?**



Za taj čas, za to vrijeme pripremamo se i mi ovdje u Africi. Točnije u Ugandi. Vrijeme pripreme za Božić kao da nam je već započelo slavljem svetkovine Krista Kralja. Crkva je bila lijepo uređena, slavljenički duh se osjećao već na putu do crkve. Mnogi su žurili da ne zakasne na svetu misu koja se slavi jednom mjesečno u selu Kaina. Stoga nitko nije htio propustiti to slavlje.

Već na ulazu u crkvu znak iscrtan na zemlji, različitim bojama pijeska, uvodio nas je u slavlje otajstva svetkovine.

Prolazeći kroz selo do crkve vidjeli smo da neka djeca nisu bila spremna. Pitali smo ih idu li danas u crkvu i rekli su nam da nisu na vrijeme oprali odjeću. Budući da imaju po jedan par odjeće i ako na vrijeme ne operu onda nemaju drugu za obući.

Iako vrijeme Božića službeno počinje prvom nedjeljom Došašća mi ga započinjemo

Devetnicom Bezgrešnom Začecu Blažene Djevice Marije. Vrijeme je to, u našoj crkvi, puno radosti. Devetnica počinje jutarnjom molitvom psalama i razmatranjem riječi Božje odabrane za dotični dan.

Iza jutarnje molitve je procesija kroz crkveno dvorište oko župne crkve s kipom BD Marije kojeg slijede svi vjernici uz pjesmu i molitvu Laureatskih litanija. Nakon te pobožnosti slijedi sv. Misa. Crkva je puna radosti jer je ne samo puna veće prepuna djece, mladih, odraslih i starijih. Svi dolaze sa svojim potrebama preporučiti se Bogu i našoj dragoj Gospi.

Vrijeme Božića djeca najradosnije iščekuju. Vrijeme je to kad će se možda na stolu za jelo naći porcija riže ili makarona, komad mesa i kakav sokić. Kažem možda jer mnogima od njih ni to se neće naći na stolu. Jer to je ono što ne jedu svaki dan. Ili nijednom u godini. Mnoga djeca pokušavaju pribaviti koji novčić za štogod posebno za Božić.



Neki od njih će kupiti zečica othraniti ga prodati za bolji novčić i kupiti si novu odjeću. Neki skupljaju plastične boce koje mogu naći razbacane po centrima sela, prodaju ih i kupe si isto. Neki od njih se srame prodati pa se tako dogovorimo da donesu



do nas pa ćemo mi to učiniti za njih.

Mi se ne sramimo to činiti za njih. Oni budu sretni a i mi da im i tako možemo pomoći. Puno je i starijih i bolesnih i nemoćnih kao i mnogobrojnih obitelji. Njima za Božić pripremamo paketiće. Sadržaj paketića je: riža, sapun, sol, kukuruzno brašno, sokić... Tako im možemo pokazati božju dobrotu i dobrotu ljudi koji nam pomažu da i mi možemo pomagati drugima. Mnogi ljudi preko misionara pomažu. Među njima ste i vi. Vi preko nas pomažete posebno djeci u Rwentobu u Ugandi. Puno vam hvala.

U Ugandi ne možete vidjeti okićene borove (samo malo u većim gradovima) ukrašene trgovine ili neke druge izvanjske simbole koji podsjećaju da je Božić blizu. Ali itekako se može osjetiti duh Božića među ljudima koji dolaze u crkvu, koji se pripremaju posjetiti obitelji. Mnogi se iz većih gradova vraćaju na selo slaviti Božić sa svojima najdražima. Svi su svjesni da je Božić blagdan Obitelji.

Ono što mi vama možemo dati jest naša molitva Bogu za vas.

I ovog Božića odluči pomoći nekom potrebnijem od tebe. I ovaj Božić kao i mnoge tolike učini ljepšim nekom. I ovog Božića vrati nekom na lice osmijeh već davno izgubljen. Nekima samo povećaj osmijeh na licu. Pokaži kako je Bog velik i Dobar.

Neka nas sve zagovara naša Nebeska Majka Blažena Djevica Marija. Neka nam ona bude uzor hrabrosti i velikodušnosti.

Hvala vam za svaki oblik pomoći. Hvala vam što unosite toliku radost u mnoge živote. Hvala vam što ste razumjeli poruku Božića jer ovaj svijet nastojite učiniti boljim.

Mir i ustrajnost želimo vam u vašem svakidašnjem životu.

Zahvalne sestre misionarke iz Rwentoba u Ugandi.



Sr. Ivka Lučić, misionarka



PRIČA O DOBROTI Zanndam



U ovom čudnom svijetu svakodnevno slušamo ružna događanja, ponašanja loših ljudi, bezosjećajne djece koja ne vode brigu o roditeljima koja ostaju sama i napuštena prepuštena drugim ljudima. U tom tako ružnom uvijek se pojavi jedno malo svjetlo koje iz godine u godinu je sve veće. To je naša bratska župa Zanndam.

Unazad 30 godina od bratimljenja s njima svake godine nas razvesele sa svojim dobrim djelima. Iz godine u godinu organiziraju u svojoj župi božićni sajam, izrađuju razne predmete, drvene kućice za ptice, drvene jelke, svijeće i mnogo toga drugog, prodaju i novac od prodaje šalju nama za potrebe starijih i bolesnih u župi. Prošle godine poslali su nam i fotografije radova koje izlažu za božićnu prodaju, sve lijepo i s ljubavi urađeno.

Lijepo je činiti dobro. Kažu dobro se dobrim vraća, Sigurna sam u to. Moramo spomenuti Trees i Nic Hoogland jer oni su ti koje pokreću sva ova lijepa događanja

Trees i Nic Hoogland su dva puta boravili u Kotor Varošu, bili su s mladima u Kotor Varošu a

dočekali su i mlade iz naše župe zajedno sa tadašnjim župnikom fra Petrom Karajicom.

Opisati te ljude, Tres i Nica Hoogland koji su pružili toliko ljubavi našim vjernicima a koji ju pružaju i dalje boreći se u ovim teškim vremenima pomoći drugim zbilja je teško.

Svake godine određeni iznos od prodaje sav iznos uplate na naš žiro račun a mi tijekom godine potrošimo za naše najsiromašnije kojih ima desetak obitelji.



Još jednom od srca zahvaljujemo za svaki i najmanji oblik pažnje i ljubavi koju iskazuju prema našoj župi.

Viki



VISOKO



Franjevačka gimnazija

Ako trebate bilo što vezano za proizvod od kože idete u Visoko. Mi Sarajlije smo susjedi s Visočanima i rado u Visokom popijemo kavu i posjetimo piramide a od nedavno je i park „Zvezdana noć“, nazvan po slici Van Gogha. Izgradio ga je visočki gospodarstvenik Halim Zukić, inspiriran ovim Van Goghovim djelom. Park je na 70 hektara površine. Tu su nasadi lavande i ostalog bilja, urađeni putovi i 12 jezera koja se prirodno filtriraju. Park još nije završen, jer gospodin Zukić ima puno ideja za njegovo uređenje.

Visoko je grad, u središnjem dijelu Bosne i Hercegovine u Zeničko-dobojskoj županiji. Prirodni okoliš Visokog određen je dolinama rijeka Bosne i Fojnice. Po popisu iz 2013. godine na području općine Visoko živi 39.838 stanovnika. Grad se prvi put spominje 1. rujna 1355. godine kada je u njemu ban Tvrtko I. Kotromanić izdao Dubrovčanima povelju kojom im potvrđuje prava i privilegije.

Graniči s općinama Kiseljak, Busovača, Kakanj, Vareš, Breza, Ilijaš i Ilidža. Nalazi se na magistralnoj cesti i željezničkoj pruzi Sarajevo – Zenica, a regionalne ceste povezuju Visoko sa

susjednim općinama.

Kotorvarošanima je Visoko dobro poznato, makar teoretski, jer su, gotovo, svi naši svećenici završili Franjevačku gimnaziju u Visokom.

Visočka dolina bila je rano središte srednjovjekovne bosanske države, a spominje ga i Konstantin VII. Porfirogenet. U Milima, nedaleko od Visokog je bilo bansko sjedište i središte državnog života, gdje se održavao sastanak - sabor te krunsko mjesto prvog bosanskog kralja, Tvrtka Kotromanića. Stari grad Visoki koji se nalazi na brdu Visočica bio je politički bitna tvrđava, a njezino podgrađe Podvisoki bilo je jedno od najranijih primjera srednjovjekovne urbane sredine na užem području Bosne. U Visokom je 1485. godine evidentirano 3% muslimanskog stanovništva, a u 16. stoljeću 93%. Ova apsolutna većina neće se značajnije mijenjati do danas.

U bivšoj Jugoslaviji, najveći izvoznik tekstila i kože je općina Visoko. Kožarsko-tekstilna industrija je i danas glavna gospodarska grana. Područje raspolaže poljoprivrednim zemljištem, šumama, bogato je vodom te mineralima kao što su glina, gips, ugljen i različite vrste kamena.

Franjevački samostan u Visokom postoji od



14. stoljeća. Preživio je dolazak Turaka. Srušen je tek 1524. Franjevci i katolici su opstali sve do 1697. kada su napustili ovaj kraj s Eugenom Savojskim, koji je došao osloboditi Bosnu od Turaka, a sada izgleda, da ju je oslobodio od njezinih stanovnika, jer je veliki broj katolika tada napustio Bosnu. Franjevci su se vratili u Visoko 1899. Izgradili su zgradu gimnazije po projektu Ivana Holza. Prva gimnazija utemeljena je 1882. i bila je u Kreševu, pa u Gučoj Gori, a 1900. učenici su iz Guče Gore preseljeni u Visoko u novu zgradu gimnazije. Ona je kasnije proširivana i dograđivana. Uz nju je



Park „Zvezdana noć“

izgrađen i konvikt – dom za đake.

Za vrijeme domovinskog rata Gimnazija je djelovala u Baškoj Vodi u Hrvatskoj. Nećemo pisati o problemima i mukama Gimnazije i franjevaca u dvije Jugoslavije: zabrane rada, oduzimanje imovine ... Konvikt je bio vojarna od 1945. Franjevcima je vraćen na korištenje nakon Domovinskog rata.

Danas je to moderna gimnazija dostupna svim zainteresiranim. Od 2007./08. školske godine, u nju se, nakon 1944./45. godine, ponovno mogu upisivati vanjski đaci bez obzira na vjeroispovijest, a po prvi put od osnivanja i učenice. Od 1. travnja 2015. Gimnazija se financira iz Proračuna Zeničko-dobojske županije. Školovanje u Gimnaziji za sve učenike je besplatno, a đaci smješteni u konviktu snose troškove. Svim učenicima i učenicama osigurani su besplatni udžbenici, a djelomice školske ekskurzije, izleti kao i povremeni posjeti kazalištima i koncertima.

Mnogi što su završili ovu Gimnaziju čuvaju lijepe uspomene na to školovanje. To pokazuje i Udruga đaka Franjevačke gimnazije Visoko, koja je nedavno održala svoju skupštinu u Beču. Tom prigodom je predstavljena knjiga pjesama našeg Kotorvarošanina Stjepana Sirovine.

Od 2006. godine Visoko posjećuju deseci tisuća turista zbog tvrdnji Semira Osmanagića o postojanju piramida. Osmanagić je zanimljiv istraživač. Pročitajte njegovu knjigu „Svijet Maja – putevi duše“, pa ćete i vi sa zanimanjem posjetiti visoke piramide. U Sarajevu je kružila šala prije desetak godina kada su u Neumu, slučajno otkrili rimskog vojnika. „Ma to je greška nije to rimski vojnik već faraon koji je krenuo na odmor u svoje piramide u Visokom, pa ga na putu snašla smrt“. Nisam ljubitelj hoda podzemnim tunelima, pa nisam posjetila arheološke iskopine u Visokom, ali mislim da nam je dobro sve što će privući pozitivnu pozornost svijeta.



Prapovijesni podzemni labirint Ravne

„Sistematskim naučnim radom dokazali smo da je riječ o kompleksu od pet piramida (Bosanske piramide Sunca, Mjeseca, Zmaja, Zemlje i Ljubavi), nekoliko tumulusa i prahistorijskoj podzemnoj mreži tunela i prostorija, čija smo dva ulaza otkrili. Bosanska piramida Sunca je, ispod nanosa zemlje i vegetacije, prekrivena vještačkim betonskim blokovima koji, prema analizama sedam instituta za materijale iz Italije, Francuske, Češke, Slovačke i BiH, ima bolje karakteristike od naših betona u 21. vijeku – kaže



Osmanagić koji je i osnivač fondacije 'Arheološki park Bosanska piramida Sunca' za magazin Visit BiH. Američki astrofizičar dr. Paul La Violette je prilikom posjete Visokom utvrdio da su piramide stare 34.000 godina, što ovaj kompleks čini najstarijim poznatim građevinama na svijetu.

Nadam se da ćete posjetiti ovaj gradić u Bosni na rijeci Bosni. Ako ne putujete kao Bjeguni (ruska skupina starovjercata koja vjeruje da je svijet prožet zlom i da se to zlo može izbjeći samo ako je čovjek u stalnom pokretu), pronaći ćete uvijek nešto zanimljivo.

Luca Koroman



Prapovijesni podzemni labirint Ravne

Ljekaruša fra Jure Marčinkovića UPALA GUŠTERAČE (pankreatitis)

ZDRAVLJE



PITANJE

U zadnje vrijeme imao sam zdravstvenih problema, a liječnik mi je tek sada ustanovio upalu gušterače ili, kako u nalazima piše, pankreatitis. Kakva je to bolest i ima li ljekovitih biljaka kojima mogu izliječiti upalu?

ODGOVOR

Pankreatitis je upala ili infekcija gušterače. Akutna upala gušterače često se pojavljuje u osoba sa žučnim kamencem ili onih koji dugotrajno piju alkohol. Očituje se bolovima u gornjem dijelu trbuha koji se pojasasto šire u leđa, a bolesnik zauzima

zgrčeni položaj. Mogu se pojaviti i drugi znakovi, ovisno o uzroku bolesti, kao što su žutica te blijeda i masna stolica. Ako se kod bolesnika s upalom gušterače pojavi vrućica i zimica (trešnja od hladnoće usprkos visokoj temperaturi), može biti da je došlo do infekcije i gnojenja, što je vrlo opasno i odmah se valja javiti liječniku. Ako su akutne upale gušterače česte, može nastupiti kronična upala. Bolesnici mršave, propadaju, a poslije svakog objeda pojavljuju se bolovi u truhu. Upala gušterače bila je razlog da 2.571 bolesnik bude primljen u hrvatske bolnice 2008. i tamo ostane prosječno 12 dana.

Uz dogovor s liječnikom preporučujem sljedeće biljne pripravke.

Sok od borovice (*Iuniperus communis*). Kod slaboga rada gušterače dobro

djeluje čaj od bobica borovice. Bobice dobro stucite ili sameljite pa u šalicu vrele vode stavite vrhom punu malu žlicu, ostavite 15 minuta poklopljeno i procijedite. Ujutro i navečer popijte po šalicu nezaslađenog čaja. Pije se tri tjedna, a nakon tjedna stanke kura se ponovi. Osobe sa slabim bubrezima moraju borovice uzimati uz veliki oprez jer ponekomu ne čine dobro.



Sok od maslačka (*Taraxacum officinale*). U sokovniku napravite sok od



svježih maslačkovih listova pa triput na dan uzmete po veliku žlicu, i to 15 minuta prije doručka, ručka i večere, a kura traje šest tjedana. Nakon mjesec dana stanke, kura se može ponoviti. Time se pojačava rad gušterače i istodobno liječi upala.



Čaj od pirike (*Elymus repens*). Stavite dvije velike žlice usitnjena suhog korijena pirike u pola litre hladne vode i ostavite preko noći (12 sati). Ujutro kuhajte na laganoj vatri dok ne uvri na polovinu, dodajte još toliko vrele vode i procijedite. Pola od toga popijte toplo i na gutljaje, a drugu polovinu

ostavite na hladnom pa popijte navečer prije spavanja. Kura traje tri tjedna. Nakon mjesec dana stanke, kura se može ponoviti. Čaj je vrlo djelotvoran za rad gušterače.

Čaj od vodopije (žučenice, *Cichorium intybus*). Stavite vrhom punu malu žlicu mješavine od listova, cvjetova i korijena vodopije u šalicu hladne vode, pustite da vri minutu i procijedite. Na dan popijte tri šalice čaja, vrlo toplog i na gutljaje. Pije se tri tjedna, uzme tjedan stanke i kura se ponovi. Čaj je učinkovit kod upale gušterače, a posebno će je ojačati nakon izlječenja.

Višnje (*Prunus austera*) i trešnje (*Prunus cerasus*). Tijekom ljeta jedite što više svježih višanja i trešanja jer ljekovite tvari djeluju na sve organe, a osobito jačaju gušteraču i jetru. Jednako tako ubijaju bakterije i dezinficiraju jetru, gušteraču i crijeva, što liječi i upale.

Papar kubeba (*Piper cubeba*). Taj papar raste samo na Javi i Sumatri, a upotrebljava se kao začin. Djelotvoran je i koristan za rad gušterače. Pomalo gorkast okus daje aromu između crnoga i začinskog papra. Dodavajte ga jelima tijekom upale gušterače ili drugih smetnji s tim organom.



Prehrana. Prvo i osnovno je nikad više ni pomirisati alkohol, a prehrana je jednaka kao i kod prethodno opisanih jetrenih bolesti (str. 194-195, 200 i 203).

nastavit će se...



PERUĆICA – PRAŠUMA U BOSNI I HERCEGOVINI



Kažu da je ova prašuma stara više od 20 000 godina. Nalazi se na području općine Foča, a u sklopu je parka Sutjeska. Vlada NR Bosne i Hercegovine je 1952. zakonom proglasila Sutjesku nacionalnim parkom, a iste godine je Perućicu izdvojila iz šumskog dobra kao područje potrebno za znanstvena istraživanja. Područje obuhvaća 1434 ha i pod zaštitom je države kao prirodni rezervat.

Prašuma je samoobnavljajući rezervat tako da ljudsko djelovanje nije utjecalo na životni ciklus biljaka i životinja. Perućica obiluje netaknutim prirodnim obiljem od kojega zastaje dah. Neka stabla su stara i više od 300 godina, a visina im je preko 50 metara. Prava je avantura doći i vidjeti ovaj biser prirodne ljepote. To je istinska netaknuta priroda, područje koje živi po prirodnim pravilima i zakonima. Tu se prepliće biljni i životinjski svijet, koji čini jednu od rijetkih šumskih oaza u Europi. Izuzetnom je čini njezin reljef - to je koritasto udubljenje Perućičkog potoka, s hidrogeološkim fenomenom vodopadom Skakavac, koji se u srce prašume obrušava s visine od 75 metara.

U prašumu Perućicu ne možete ući bez pratnje vodiča iz Nacionalnog parka Sutjeska, i bez prethodne najave. Kreće se sa Tjentišta, a udaljenost do Dragoš sedla je 12 km. Ovaj

vidikovac predstavlja najpoznatiji i najatraktivniji prostor za fotografiranje u granicama Nacionalnog parka Sutjeska. Odavde se pruža pogled na prašumu Perućicu i vodopad Skakavac i na planinske vijence Maglića, Volujaka i Zelengore. Najviši vrh Maglića je 2386 m. U podnožju je i Trnovačko jezero – prirodni fenomen u obliku srca.

Sa Dragoš Sedla staza počinje kroz srce prašume i izlazi na Suhu na 650 m. To je najspektakularniji dio kanjona rijeke Sutjeske. Na Suhoj se nalazi uređeno odmorište. Dužina staze je 11 kilometra. Prosječnim tempom hoda prolazi se za 3 sata, bez odmora.





Perućica je bogata drvećem – oko 100 vrsta: različiti šumski pojasevi od galerijskih šuma, preko hrastovih i grabovih, šuma bukve, zajednice bukve i jele, samostalnih četinarara jele i smrče do bora koji završava vegetacijsku zonu. Preko 1 000 vrsta zeljastog bilja, od koji su mnogi endemi, nema ih nigdje samo tu: gorska bresina, zvončac sutjeske, mirisna žljezdača, Pančičeva salatika i neke druge zaostale iz ledenog doba.

Smatra se da u najveći dio ove prašume ljudska noga nikada nije kročila. Treba vidjeti ovu ljepotu i shvatiti zašto je moramo i dalje čuvati i štiti.

Luca Koroman



IMENAR – ANTUN JARM

Trpimir veže u sebi riječi trpiti i mir . U ženskom je rodu Trpimira. U kalendarima sekatkad nalazi 25. prosinca, uz Božić. Razlog je očit: Isus je donositelj mira, aistodobno već od rođenja u jaslicama trpi; Božić je vrlo prikladan dan za imendansvakom Trpimiru.

Tvrtko je hrvatsko ime od pridjeva tvrd. Premda nema sveca toga imena kalendaristiime stavljaju uz blagdan Katedre svetoga Petra apostola, 22. veljače. To, doduše, nije svetački spomedan, nego spomen "čvrste", "tvrde" Petrove, papinske stolice (katedre) u Rimu. I samo ime Petar znači (tvrda) stijena. Tako Tvrtko i Tvrtka mogu slaviti imendan baš toga nadnevka. Tvrtka još nalazimo u kalendaru 11. ožujka, uz asvetoga Firmina. Ime se temelji na latinskom pridjevu firmus -tvrd . Još je jedan Sveti Firmin, biskup i mučenik, u kalendaru 25. rujna. I uz njega se nade Tvrtko. Prema nekim podacima, taj je Firmin došao kao propovjednik iz Pamplone (Španjolska) I otišao misionariti u Afriku, a zatim u Amiens (sjeverno od Pariza), gdje je podnio mučeničku smrt.

Ulrika je ženski rod imena Ulrich ili Ulrik. Njemački je oblik Ulrich, odnosno još stariji

Udarlich, Odalrich. Složeno je od starovisokonjemačkih riječi uodal -nasljedno imanje, baština i česte složenice u imenima rihhi -gospodstvo, moć, država

.Slovenski je muški oblik imena Urh. - Nekoliko je svetaca toga imena. Blažena Ulrika Nisch prva je službeno proglašena blaženica Družbe milosrdnih sestara svetoga Križa. Rođena je 18. rujna 1882. u mjestu Mittelbiberach (Oberschwaben). Krsno joj je ime Franciska. U samostan sestara svetoga Križa stupila je godine 1902. u mjestu Hegne na Bodenskom jezeru. Radila je u Družbi kao kuharica. Odlikovala se poniznošću, uslužnošću prema bližnjima i velikom ljubavlju prema Križu. Umrla je 8. svibnja 1913. i Pokopana na samostanskome groblju u Hegneu. Blaženom jeproglašena 1987. Početak je Družbe godina 1852. u Švicarskoj (Ingenbohl-Brunnen), a već 1868. utemeljena je provincija u Đakovu. Redovnice su došle na poziv đakovačkog biskupa Josipa Jurja Strossmayera. Velikom i mnogostrukom djelatnošću raširile su se u Hrvatskoj i u okolnim državama.

I danas djeluju u bolnicama, školama i u župnompastoralu.



Svetište Gospe Olovske

Mala monografija i hodočasnički vodič

FRANJEVAČKI SAMOSTAN

S crkvom u Olovu povezan je franjevački samostan. Ne zna se jesu li crkva i samostan vremenski adekvatno povezani, ali je sigurno da su oni sudbinski i djelovanjem bili najtješnje povezani. Samostan se prvi put spominje u djelu Bartolomeja iz Pize koje nosi latinski naslov „De conformitate vitae s. Francisci”, izišlo oko godine 1375.



Ako bismo htjeli predstaviti kako je izgledao stari samostan i život fratara u njemu, mogli bi nam, osim naprijed spomenutih dokumenata iz 17. stoljeća, poslužiti i sljedeći podaci.

Naši povjesničari koji su, osobito u zadnjim desetljećima, istraživali povijest Bosne, bilo iz pisanih izvora bilo iz arheoloških istraživanja, tvrde:

da su franjevci u Bosni znali iskoristiti nastanak i razvoj gradova u bosanskoj državi. Za razliku od pripadnika bosanskih krstjana koji borave uglavnom po selima, oni podižu svoje samostane u gradskim naseljima;

da su franjevački samostani vršili važne društvene uloge i u upravnim postupcima;

da se pojavljuju osobito u trgovačkim centrima, gdje im se pružala mogućnost utjecaja na razne vrste ljudi koje trgovina zbližava;

da ti samostani nisu bili baš u središtu mjesta, kao inače crkve u srednjem vijeku, nego nekako na rubu samog mjesta;

da su bili prilično neugledne građevine, tako da turski dokumenti svrstavaju crkve i samostane pod jednu ustanovu, dok kod pravoslavnih prave razliku između crkve i manastira.

Jedan od najvažnijih izvora za upoznavanje starih samostana i života fratara u njima jest poznavanje ustrojstva i života u Franjevačkom redu.

Svi ovi podaci nisu dostatni da bismo mogli sa sigurnošću predstaviti ono što želimo. Osobito se osjeća nedostatak u tome što teren oko olovske crkve i ispod nje nije dovoljno arheološki istražen. Ipak se može, dijelom sa sigurnošću, dijelom s izvjesnom vjerojatnošću, reći otprilike ovako:

Olovski samostan kao zgrada postojao je oko 330 godina: oko 90 godina za vrijeme samostalne bosanske države, a 240 godina za vrijeme turske uprave Bosnom. Nalazio se na sjevernoj strani od crkve, tako da je glavni ulaz u samostan bio blizu pokrajnjih vrata crkve.

Kao zgrada, samostan nije bio velik. Ako neki dokumenti govore da je bio velik, to bi se moglo odnositi na samostan kao ustanovu, jer su olovskom samostanu pripadale mnoge pastoralne postaje kao filijale. A to se područje prostiralo daleko na sjever pa i preko Save. Da zgrada samostana nije bila velika ni u vrijeme bosanskog kraljevstva, zaključujemo po tome što su bosanski franjevci tog vremena pripadali struji opservanata, koja se u Franjevačkom redu, između ostalog, zalagala da zgrade za stanovanje budu u znaku siromaštva. Pogotovo je za vrijeme turske uprave samostan morao biti manja zgrada. Tada se i nastojalo, iz razumljivih razloga, graditi tako da budu što manje upadni. Dapače, pred naletima kojekakvih akindžija (jurišnika) moralo se tražiti utočište i bježanjem u brdo, koje je zgodno bilo odmah uz samostan i vjerojatno tada obraslo šumom. U narodu postoji pripovijedanje da su fratri



imali i tajni podzemni prolaz do kanjona rijeke Krivaje. To pripovijedanje nije posve bez podloge, ali ne može se potvrditi dokazima. Ipak zbunjuje opis Franje Varadinca kako su fratri olovskog samostana opskrbljivali hodočasnike hranom u prigodi svetkovanja glavnih zaštitnika crkve. On navodi da bi za osam dana hodočašća jedva dostajalo deset tovljenih volova i 80 ovaca, a s pečenjem kruha moralo se mjesec dana prije započeti. Gdje li se tolika hrana držala i spremala?! A kada su se brinuli za hranu, mora da su se brinuli i za smještaj hodočasnika po noći i za vrijeme kiše. Mora, dakle, da su postojale pomoćne zgrade uz samostan. Jedna od tih bila je i škola koju spominje isti pisac. On kaže da je u njoj učilo 20 pitomaca, od kojih 10 besplatno.



Samostan u ono doba nije bio udaljen od centra uprave i trgovina. Naime, sve do 20. stoljeća, glavno naselje Olova bilo je u sadašnjem Gornjem Olovu, osobito ispod tvrđave Olovac. Tek izgradnjom uskotračne željeznice 1899. godine, počinju se uredi i trgovine premještati u Donje Olovo.

Kada povjesničari tvrde da su se u Bosni pred gvardijanima samostana u srednjem vijeku sklapali ugovori, to se ima pravo primijeniti i na olovski samostan. Još s većim pravom može se pretpostaviti da su se fratri olovskog samostana brinuli za duhovno dobro trgovaca i drugih koji su prolazili kroz Olovo ili boravili u njemu. Kada uzmemo u obzir život fratara prema Pravilu sv. Franje i plodove vjere uz olovsko svetište, imamo

pravo zamišljati ovako: olovski fratri su znali s autoritetom kontaktirati s ljudima svih slojeva, ali još bolje su znali kontaktirati s Bogom. Zbog toga su ljudi dolazili da im se otvore u svojim nevoljama te skupa s njima traže nadnaravnu pomoć u Gospinu svetištu. Oni su privlačili trgovce, ali ne zbog vještine trgovanja, nego zato što su oni, kao i sv. Franjo, znali nadvladati želje za novcem i imetkom toliko da ih se odreknu pa žive posve ovisni o dobročiniteljima i poglavarima koji su milostinju raspoređivali.

Izgleda da je franjevačka obitelj olovskog samostana propovijedala ponajviše svojim zajedništvom, koje se razvijalo i produbljivalo po zajedničkoj molitvi obavljanoj uz svetište Majke Božje. Kao pojedinci, fratri olovskog samostana ostali su uglavnom nepoznati. Vrlo malo je njih poznato, a između tih vrijedno je svakako spomenuti fra Matiju Divkovića.

Fra Matija Divković rodio se 1563. godine u selu Jelaškama koje je oko 30 km udaljeno od Olova, u smjeru toka rijeke Krivaje. U olovskom samostanu stekao je osnovno i srednje obrazovanje, a teologiju je završio u Italiji. On je prvi pisac u Bosni koji je svoja djela učinio pristupačnim 29 širim narodnim slojevima. U tu svrhu on je svoja djela tiskao pismom bosančicom, a za to je morao uložiti veliki napor, jer je sam morao izrađivati slova bosančice i nadgledati tiskanje u talijanskim tiskarama. Njegova su djela postala popularna te su i nepismeni slušali i dobro pamtili stavke iz tih djela. Prvo djelo nosi naslov „Nauk krstjanski bogoljubnog bogoslovca fra Matia Divkovića.” Tiskano je u Mlecima 1611. godine. Iste godine izašlo je iz tiskare i drugo njegovo djelo: „Sto čudesa aliti znamenja blažene i slavne Bogorodice Dvice Marie.” Pet godina kasnije tiskao je još dva svoja djela: prošireni katekizam i jedan opširniji propovjednički priručnik. Divković je umro u olovskom samostanu 21. kolovoza 1631. godine. Pokopan je uz olovsku crkvu ali mu se ne zna uži lokalitet grobnice, jer su ga ruševine zatrpale. Njemu u čast, graditelj nove crkve posvetio je jednu kulu uz crkvu te stavio na nju natpis: „Ocu bosanske književnosti, fra Mati Divkoviću”.

Nastavit će se



HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Bračni par dolazi pred kazalište i muž počinje da gundā:

-Ama, kaŕem ti da si pogriješila što si toliko navaljivala da obućem ovo odijelo. Samo da znam da bi bilo bolje da sam ostao u onom...

-Ti bi stalno da se svađaš sa mnom. Pa ovo odijelo ti divno stoji.

-Moŕda, ali u onom su mi ostale ulaznice za predstavu.

Dobilo odjeljenje za domaći da napiše sastav na temu «Ima samo jedna mama» Sutradan, u školi učiteljica pita tko će da čita. Javi se Ivana

Ja sam prije neki dan vozila bicikl i pala. Onda me je moja mama poljubila i sve je prošlo. Ima samo jedna mama.

Zatim se javi Marica:



Moja mama meni uvijek spremi omiljene kolaće kada sam neraspoloŕena i ja se brzo oraspoloŕim. Ima samo jedna mama.

Onda se javi Igor:

Moja mama spremala palaćinke i pošalje me u špajz da donesem dvije tegle džema. Ja odem do špajza i vidim da nema druge tegle pa joj viknem: «Ima samo jedna mama»

ROLICE OD PATLIDŒANA

Zapećene rollice od patlidŕana su idealne za jedan ukusni rućak. Ove punjene rollice jednostavno je napraviti, a ako koristite gotov umak od rajćica ili ispećete patlidŕane većer prije - i ne traje dugo. Kolićina sastojaka iz recepta nahranit će četiri osobe, a punjene rollice moŕete posluŕiti samo s obićnom zelenom salatom – ne treba im ništa više.

Sastojci za rollice: 2 velika patlidŕana, narezana na tanke kriške po duljin – da se mogu urolati, sol maslinovo ulje, a za podlijevanje 2 šalice gotovog umaka od rajćice (moŕe i kupovni), za posipanje: svjeŕi bosiljak i ¼ čajne ŕlićice sitno sjeckane sušene crvene paprike za ukra.

Za nadjev: 500 g kremastog sira ricotte, 65 g naribanog ovćijeg sira pecorina (ili po vašem izboru), 2 češnja češnjaka, narezana na sitno, 1 čajna ŕlićica sušenog origana, 1 čajna ŕlićica naribane limunove korice te ½ čajne ŕlićice soli i svjeŕe mljeveni crni papar.

Priprema: Kriške patlidŕana posloŕite na čistu kuhinjsku krpu i posolite. Prićekajte 20 minuta da sol izvuće vodu. Zagrijte pećnicu na 220 stupnjeva i obloŕite lim papirom za pećenje. Patlidŕane osušite i premjestite na pripremljeni lim. Velikodušno ih pokapajte maslinovim uljem

pa pećite oko 20 minuta. Okrećite patlidŕane tijekom pećenja i izvadite ih kad omekšaju i poćnu dobivati boju. Ne gasite pećnicu. Dok se patlidŕani peku, napravite nadjev. U velikoj zdjeli pomiješajte ricottu, pecorino, češnjak, origano, koricu limuna, ljuskice crvene paprike, sol i malo mljevenog papra. Prije slaganja rollica rasporedite umak od rajćice u lim za pećenje dimenzija 23x33 centimetra.

Na svaku krišku patlidŕana stavite oko dvije ŕlice nadjeva i zarolajte. Kraj okrenite prema dolje i slaŕite u lima. Prekrijte lim za pećenje folijom i pećite 20 minuta. Pospite sitnim komadićima crvene paprike i svjeŕim bosiljkom.

Uslast!







Nema raja bez rodnoga kraja!